

บทคัดย่อ

ธุรกิจการท่องเที่ยวทางทะเลด้วยเรือยอชท์นั้น เป็นอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่มีส่วนสำคัญในการสร้างรายได้ในรูปเงินตราต่างประเทศ การจ้างงาน การกระจายรายได้ไปสู่ภูมิภาค ให้แก่ประเทศไทย และคาดว่าอัตราการเจริญเติบโตของการท่องเที่ยวด้วยเรือยอชท์โดยเฉพาะเรือยอชท์ขนาดเล็กมีความยาวตลอดลำไม่เกิน 24 เมตรจะมีเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องมากกว่า 28 ปี จะเห็นได้จากปริมาณนักท่องเที่ยวด้วยเรือยอชท์ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติและปริมาณของเรือยอชท์ที่เข้ามาจอดเทียบท่าในจังหวัดภูเก็ตมีเพิ่มมากขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 เป็นต้นมา แหล่งท่องเที่ยวทางทะเลด้วยเรือยอชท์ที่สำคัญในประเทศไทยได้แก่ฝั่งทะเลอันดามัน โดยเฉพาะในจังหวัดภูเก็ต จังหวัดกระบี่ จังหวัดพังงาและจังหวัดระนอง ที่มีภูมิประเทศที่สวยงาม มีทรัพยากรทางทะเลที่หลากหลายและยังคงความงามตามธรรมชาติเอาไว้ จึงส่งผลให้ประเทศไทยมีศักยภาพสูงเหมาะกับการท่องเที่ยวและการประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับเรือยอชท์เป็นอย่างยิ่ง

อย่างไรก็ตาม อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวด้วยเรือยอชท์ในประเทศไทยนั้นยังมีปัญหาในทางกฎหมายและในทางปฏิบัติที่จำเป็นและรอการแก้ไข เพราะเรือยอชท์นั้นมีการออกแบบและการใช้ที่แตกต่างจากเรือรับขนสินค้า เรือรับขนคนโดยสาร และเรือเดินสมุทร และเรือยอชท์นั้นเป็นเรื่องใหม่สำหรับประเทศไทย และผลกระทบที่มีต่อกฎหมายพาณิชย์นาวีนั้นน่าทึ่งดังจะเห็นได้จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาจึงได้ศึกษากฎหมายและแนวทางปฏิบัติของประเทศอังกฤษ ซึ่งเป็นประเทศที่มีกฎหมายพาณิชย์นาวีที่มีอิทธิพลต่อกฎหมายพาณิชย์นาวีของหลายประเทศจากอดีตจนถึงปัจจุบัน และมีความชำนาญเกี่ยวกับการท่องเที่ยวด้วยเรือยอชท์มาช้านานที่สุด และศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายของประเทศสิงคโปร์ที่เป็นประเทศสมาชิกอาเซียนที่ประสบความสำเร็จในธุรกิจพาณิชย์นาวีเป็นอันดับต้นๆ ของโลก

โดยจากการศึกษาพบว่าปัญหาที่สำคัญนั้นแยกออกได้ดังนี้ ปัญหาเกี่ยวกับคำจำกัดความและการแยกประเภทเรือยอชท์ตามกฎหมายไทยที่ไม่สอดคล้องและเป็นสากล ปัญหาเงื่อนไขการจดทะเบียนเรือยอชท์เพื่อควมสำราญส่วนตัวและเรือยอชท์ที่นำมาใช้ในทางพาณิชย์ ซึ่งยังไม่มีที่สอดคล้องและเหมาะสม ปัญหาเกี่ยวกับบุคคลที่สามารถถือกรรมสิทธิ์ในเรือยอชท์ที่จดทะเบียนเป็นเรือไทย ปัญหาสัดส่วนกรรมสิทธิ์ที่ยังจำกัดเอาไว้ให้คนไทยถือครองกรรมสิทธิ์ในเรือยอชท์ในอัตราที่สูงมาก ปัญหาเกี่ยวกับเงื่อนไขของคนประจำเรือยอชท์ที่เป็นเรือไทยจะต้องมีคนประจำเรือเป็นคนสัญชาติไทย เนื่องจากประเทศไทยใช้ระบบการจดทะเบียนเรือแบบปิดและเป็นแบบเดี่ยว จึงยังคงสงวนอาชีพและธุรกิจเกี่ยวกับการเดินเรือไว้ให้ชาวไทย โดยถือหลักความมั่นคงของชาติอยู่ ในขณะที่คนไทยยังไม่มีที่ชำนาญและมีข้อจำกัดเรื่องเงินลงทุนในอุตสาหกรรมแขนงนี้ และปัญหาเกี่ยวกับการตีความการนำเรือยอชท์มาให้ชาร์เตอร์ โดยเฉพาะการชาร์เตอร์

แบบเรือเปล่าว่าเป็นการค้าในน่านน้ำไทย และหากเป็นเรือยอชท์ที่ใช้ใบในการขับเคลื่อนโดยมีเครื่องยนต์สำรองจะถูกตีความว่าเป็นเรือกลเดินทะเลเฉพาะเขตประเภทเรือโดยสาร ซึ่งไม่สอดคล้องกับคำจำกัดความที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบัน อีกทั้งปัญหาเกี่ยวกับขั้นตอนในการยอมรับใบประกาศนียบัตรรับรองความรู้ความสามารถของคนประจำเรือที่ออกในต่างประเทศที่มีความล่าช้าและไม่ชัดเจน ปัญหาต่างๆ เหล่านี้เป็นปัญหาที่เกิดจากกฎหมายพาณิชย์นาวีที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นกฎหมายที่เก่าล้าสมัยไม่ครอบคลุมปัญหาดังกล่าว กับทั้งยังมีความขัดแย้งกันและไม่มีความชัดเจนในทางปฏิบัติ ทำให้ไม่มีความคล่องตัวและมีข้อจำกัดมากมาย ซึ่งกระทบต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวด้วยเรือยอชท์เป็นอย่างยิ่ง และนอกจากนี้แล้วยังมีปัญหาความไม่สอดคล้องระหว่างกฎหมายตรวจคนเข้าเมือง และกฎระเบียบที่กำหนดเพื่อเป็นแนวปฏิบัติในการเรียกเงินประกันจากเจ้าของเรือยอชท์ ในกรณีที่มีการลดหรือเพิ่มจำนวนคนประจำเรือยอชท์ และปัญหาเกี่ยวกับการขอขยายระยะเวลาอยู่ในราชอาณาจักรไทย ที่ปัจจุบันนี้ขั้นตอนและเงื่อนไขที่ยังมีความล่าช้าและซับซ้อนอยู่ ส่งผลต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวด้วยเรือยอชท์เป็นอย่างยิ่ง ส่วนปัญหาที่เกิดจากพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2534 ประกาศกระทรวงการคลังเรื่องยกเว้นภาษีสรรพสามิต ฉบับที่ 70 ลงวันที่ 19 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2547 และพระราชกำหนดพิทักษ์อัตราศุลกากร พ.ศ. 2530 มีผลต่อการอนุญาตขยายระยะเวลาการจอดเทียบเรือยอชท์ในประเทศมีระยะเวลาไม่เกินสิบสองเดือน ซึ่งไม่สอดคล้องกับกฎหมายที่กำหนดให้สามารถขยายระยะเวลาการจอดเรือชั่วคราวได้มากกว่าสิบสองเดือนหากมีความจำเป็น และปัญหาที่เป็นผลกระทบจากการประกาศลดภาษีนำเข้าเรือยอชท์จากต่างประเทศเหลือร้อยละศูนย์ ซึ่งกระทบโดยตรงต่อผู้ประกอบการต่อเรือและซ่อมแซมเรือยอชท์ในประเทศไทย ทำให้เกิดการชะลอตัวและส่งผลให้มีผู้ประกอบการต้องแบกภาระภาษีอะไหล่และอุปกรณ์เรือยอชท์ที่ต้องนำเข้า และเสียภาษีในอัตราที่สูง ทำให้ไม่สามารถแข่งขันได้และมีหลายแห่งต้องปิดตัวลง

จากการศึกษาดังกล่าวผู้ศึกษาได้เสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหากับคำนิยามและการแบ่งประเภทของเรือยอชท์ที่เป็นสากลและครอบคลุมมากยิ่งขึ้น โดยเสนอแนวทางในการแก้ไขเพิ่มเติมคำนิยามของการค้าในน่านน้ำไทยให้ยกเว้นการนำเรือยอชท์ขนาดเล็กบรรทุกผู้โดยสารไม่เกินสิบสองคนมาให้ชาร์ทอร์เรือเปล่าไม่ใช้การค้าในน่านน้ำไทย แก้ไขเพิ่มเติมคำนิยามของเรือใบ เรือกล เรือขนาดเล็ก และเรือสำราญให้มีความเป็นสากลมากขึ้น พร้อมทั้งเสนอแนวทางให้มีการผ่อนคลายนโยบายและขั้นตอนในการจดทะเบียนเรือให้รวดเร็วและลดสัดส่วนของผู้ถือกรรมสิทธิ์ที่เป็นชาวไทยลงเหลือร้อยละห้าสิบเอ็ด และผ่อนคลายนโยบายของคนประจำเรือยอชท์ขนาดเล็กให้เป็นบุคคลสัญชาติใดก็ได้ ที่มีใบประกาศนียบัตรรับรองความรู้ความสามารถของคนประจำเรือที่ออกให้โดยรัฐภาคีสมาชิก STCW ซึ่งประเทศไทยเป็นสมาชิกด้วย สำหรับแนวทางในการแก้ไขปัญหากับการวางเงินประกันในกรณีที่มีการเพิ่มหรือลดจำนวนคนประจำเรือ นั้น ผู้ศึกษาได้เสนอ

แนวทางให้ยกเลิกการวางเงินประกันและใช้จดหมายรับรองจากผู้ประกอบการมารีนาที่เรื่อนั้นจอดอยู่หรือบุคคลสัญชาติไทยแทน กับทั้งให้บุคคลในบางสัญชาติอาจจะขอขยายระยะเวลาในการอยู่ในราชอาณาจักรออกไปได้อีกหกเดือนในกรณีขอวีซ่าประเภทนักท่องเที่ยวเข้ามา พร้อมกันนี้ได้เสนอให้แก้ไขแนวทางในการปฏิบัติเกี่ยวกับขั้นตอนระยะเวลาและเงื่อนไขในการอนุญาตให้เรือยอชต์ต่างประเทศที่เข้ามาจอดในน่านน้ำไทย สามารถขอขยายระยะเวลาจอดชั่วคราวในมารีนาออกไปได้มากกว่าสิบสองเดือนตามความจำเป็น เพื่อส่งเสริมธุรกิจมารีนาและอุตสาหกรรมเรือยอชต์ในประเทศไทย และแนวทางในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับอัตราภาษีนำเข้าอะไหล่และอุปกรณ์สำหรับต่อและซ่อมบำรุงเรือยอชต์ โดยเสนอให้กำหนดและจำกัดเขตปลอดภาษีที่จังหวัดภูเก็ต โดยมีเงื่อนไขที่ชัดเจนและให้ยกเว้นภาษีนำเข้าอะไหล่และอุปกรณ์ให้เหลือร้อยละศูนย์เช่นเดียวกับภาษีนำเข้าเรือยอชต์จากต่างประเทศ กับทั้งเสนอให้นำเอาระบบอินเตอร์เน็ตเข้ามาช่วยในการประชาสัมพันธ์กฎระเบียบเงื่อนไขต่างๆ เป็นภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ และใช้ในการติดต่อกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อความรวดเร็วและชัดเจนในการปฏิบัติงานในส่วนต่างๆ

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงได้เน้นศึกษากฎหมายและแนวทางในการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวด้วยเรือยอชต์ของประเทศไทย ประเทศอังกฤษและประเทศสิงคโปร์ โดยจำกัดขอบเขตการศึกษาเฉพาะเรือยอชต์ขนาดเล็กมีความยาวตลอดลำไม่เกิน 24 เมตร ในเขตจังหวัดภูเก็ต จังหวัดกระบี่และจังหวัดพังงาที่ถือได้ว่าเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวด้วยเรือยอชต์ในประเทศไทย โดยมีจุดประสงค์เพื่อประโยชน์ในเชิงวิชาการและแนวทางพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้องและแนวทางปฏิบัติต่างๆ ให้มีความชัดเจนสอดคล้องและส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวด้วยเรือยอชต์ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาอุตสาหกรรมให้บริการพาณิชยนาวิให้มีประสิทธิภาพมีความเป็นสากล เพื่อให้ประเทศไทยสามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้เมื่อต้องมีการเปิดเสรีทางการค้าในอุตสาหกรรมสาขานี้ในอนาคตต่อไป